

BAB I

BUBUKA

1.1 Kasang Tukang Masalah

Basa salaku alat komunikasi, tangtu bakal ngalaman parobahan saluyu jeung kamekaran jaman. Sakumaha anu ditétélakeun ku Chandler dina Fauziyah & Sofyan (2018, kc. 351) yén basa salaku alat komunikasi mangrupa bagian tina kamekaran manusa anu moal bisa dipisahkeun pikeun alat komunikasi jeung sasama. Basa Sunda anu nyampak dina jaman kiwari ogé mangrupa hasil kamekaran dina unggal mangsa. Éta kamekaran téh ditangtukeun ku kahirupan urang Sunda sorangan anu kapangaruhan ku kaayaan, tempat, jeung mangsa anu karandapan ku masarakat Sunda. Lian ti éta aya ogé pangaruh ti kamekaran élmu, téhnologi, jeung kabudayaan ku sabab ayana istilah asing anu digunakeun dina hiji widang (Meysitta, 2018, kc. 2). Salah sahiji buktina nyaéta ayana pangaruh basa deungeun saperti basa Arab di lingkungan pasantrén jeung basa Indonesia nu digunakeun nalika komunikasi di lingkungan sakola-sakola.

Dina komunikasi, masarakat Sunda miboga kamampuh pikeun ngagunakeun dua basa atawa salaku dwibahasawan. Ayana ieu fénoména, kiwari basa Indonesia geus mangaruhan kana basa Sunda nu digunakeun ku siswa, sakumaha ditétélakeun ku Huri (2014, kc. 60) yén siswa SMP geus miboga kamampuh pikeun ngagunakeun éta dua basa. Dimana kamampuh dwibahasawan anu digunakeun di Indonesia can kaukur sacara kompréhensif sabab sacara teu langsung kamampuh basa miboga pangaruh kana tingkat kacerdasan, sakumaha nurutkeun Oller dina Huri (2014, kc. 61) dina esaina yén kacerdasan nu kumaha waé tetep aya patalina jeung basa. Ku kituna, tangtu bakal mangaruhan ogé kana kamampuh ngawasa kandaga kecap siswa anu mangrupa bagian penting tina basa. Munirah & Hardian (2016, kc. 79) nétélakeun yén ngawasa kandaga kecap jeung struktur kalimah mangrupa hiji sarat pikeun kaparigelan basa anu opat nyaéta maca, ngaregepkeun, nyarita, jeung nulis. Ari kaparigelan basa téh gumantung kana kuantitas kandaga kecap anu dikawasana, saupama hiji jalma loba ngawasa kandaga kecap hiji basa tangtu kaparigelan basana bakal leuwih hadé jeung

sabalikna saupama héngkér dina ngawasa kandaga kecapna tangtu kurang parigel dina ngagunakeun éta basa. Ku kituna, ngawasa kandaga kecap penting pisan pikeun ngalakukeun komunikasi boh sacara lisan atawa tulisan kalawan hadé.

Kaparigelan basa barudak ayeuna bisa katitén salah sahijina dina karangan siswa SMA Pasundan 8 anu henteu ngagunakeun kandaga kecap basa Sunda wungkul saperti dina ngagunakeun kecap istilah pancakaki, babagian awak, kecap barang, kecap pagawéan, kecap sipat jeung kecap bilangan. Ieu hal ébréh dina karangan siswa anu masih nulis ngagunakeun kecap serepan basa Indonesia.

Nalika PPL di SMA Pasundan 8, masih aya sababaraha karangan basa Sunda siswa anu ngagunakeun kosa kecap basa Indonesia. Contona dina salah sahiji carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung anu dina kalimahna “Abdi di Bogor téh siga orang nyasar, teu aya tujuan terus wé jalan”. Ieu mangrupa karangan Haris Farhan siswa kelas XI IPA 3 SMA Pasundan 8 Bandung, dina éta kalimah aya kandaga kecap pangaruh tina basa Indonesia kénéh saperti kecap *orang*, *nyasar*, *jalan*. Dina basa Sunda kecap *orang* sarua jeung kecap “jalma” nu kaasup kana kecap barang, sedengkeun kecap *nyasar* dina basa Sunda mah bisa ngagunakeun kecap “nyasab atawa kasasab” anu kecap dasarna nyaéta kecap “sasab”. Aya ogé kecap *jalan* anu mangrupa kecap basa Indonesia anu kaasup kana kecap pagawéan, saupama dina basa Sunda mah bisa ngagunakeun kecap “leumpang”.

Ngukur kamampuh kandaga kecap mangrupa salah sahiji kasus anu bisa dijadikeun objék dina panalungtikan, sabab pikeun maluruh kamampuh basa Sunda jeung geus sa jauh mana kamekaran basa Sunda dina jaman kiwari. Saupama ieu panalungtikan teu dilaksanakeun tangtuna urang moal mikanyaho kamekaran kandaga kecap basa Sunda. Panalungtikan ngeunaan kandaga kecap geus kungsi dilaksanakeun, di antarana waé dina wangun skripsi anu dilakukeun ku Dzikry Hilman Nugraha (2016) anu judulna *Kandaga Kecap Dasar Basa Sunda Tunagrahita di SLB Purnama Asih Bandung pikeun Basa Panganteur* anu medar ngeunaan kamampuh siswa tunagrahita dina ngawasa kandaga kecap dasar saperti istilah pancakaki, babagian awak, pagawéan, kaayaan, jeung barang-barang anu umum. Salian ti éta aya ogé skripsi meunang Surti Amalia (2016) anu judulna *Korélasi Antara Pangaweruh Kandaga Kecap jeung Kamampuh Nulis*

Karangan Narasi Siswa Kelas XI IPA SMA Pasundan 7 Bandung Taun Ajaran 2015/2016 anu medar ngeunaan kandaga kecap istilah pancakaki, babagian awak, pagawéan, kaayaan, jeung barang-barang anu umum kana kamampuh nulis karangan narasi. Ieu panalungtikan anu keur dilaksanakeun ogé sarua medar ngeunaan kandaga kecap, hususna kandaga kecap dasar anu sumber datana nyaéta karangan narasi. Sanajan kitu, aya bébédana nyaéta palebah medar ngeunaan wanda kecap dasar dumasar ma'na inhérenna sarta ngaguar kahanan kandaga kecap dasar basa Sunda nu ngawengku kecap sampakan jeung serepan anu aya dina karangan carpon siswa SMA Pasundan 8 Bandung.

Tina panalungtikan di luhur, tétéla yén panalungtikan ngeunaan kandaga kecap dasar basa Sunda dina karangan carpon siswa SMA Pasundan 8 Bandung nu ditilik tina kecap sampakan jeung serepan, warna kandaga kecap dasar, jeung wanda dumasar ma'na inhérenna kandaga kecap dasar anu aya dina karangan carpon siswa mah can aya nu ngalaksanakeun. Ku kituna, perlu diayakeunna panalungtikan kalayan judul “Kandaga Kecap Dasar Basa Sunda dina Carita Pondok Karangan Siswa SMA Pasundan 8 Bandung”.

1.2 Rumusan Masalah

Dina nulis karangan carita pondok, siswa téh aya anu geus merenah dina maké kandaga kecapna aya ogé anu acan. Patalina jeung maké kandaga kecap, aya sawatara masalah anu diidéntifikasi nyaéta:

- a. ayana kandaga kecap sampakan jeung serepan dina karangan carita pondok siswa SMA Pasundan 8 Bandung;
- b. kurangna kandaga kecap dasar nu dipaké ku siswa SMA Pasundan 8 Bandung dina nulis karangan carita pondok; jeung
- c. kurang merenahna ngalarapkeun kandaga kecap dasar dina karangan carita pondok siswa SMA Pasundan 8 Bandung.

Luyu jeung kasang tukang masalah anu geus dipedar di luhur, masalah dina ieu panalungtikan bisa dirumuskeun saperti ieu di handap.

- a. Kumaha kahanan kandaga kecap dasar basa Sunda nu dipaké ku siswa SMA Pasundan 8 Bandung dina nulis carita pondok?
- b. Kumaha warna kandaga kecap dasar anu nyampak dina carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung?

Siti Marwah Amalia, 2020

KANDAGA KECAP DASAR BASA SUNDA DINA CARITA PONDOK KARANGAN SISWA SMA PASUNDAN 8 BANDUNG

Universitas Pendidikan Indonesia | repository.upi.edu | perpustakaan.upi.edu

- c. Kumaha wanda kandaga kecap dasar dumasar ma'na inhéren anu aya dina carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung?

1.3 Tujuan Panalungtikan

Dina ieu panalungtikan miboga tujuan anu dibagi kana dua tujuan nyaéta tujuan umum jeung tujuan husus.

1.3.1 Tujuan Umum

Tujuan umum dina ieu panalungtikan nyaéta pikeun mikanyaho jeung ngadéskripsikeun kamampuh siswa dina ngawasa jeung makéna kandaga kecap dasar basa Sunda ngaliwatan carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung.

1.3.2 Tujuan Husus

Sacara husus tujuan ieu panalungtikan nyaéta pikeun nganalisis jeung ngadéskripsikeun tilu hal ieu di handap.

- a. Kahanan kandaga kecap dasar basa Sunda nu dipaké siswa ditilik tina carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung.
- b. Warna kandaga kecap dasar basa Sunda dina carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung.
- c. Wanda kandaga kecap dasar dumasar ma'na inhéren anu aya dina carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8 Bandung.

1.4 Mangpaat Panalungtikan

Mangpaat dina ieu panalungtikan ngawengku dua mangpaat nyaéta mangpaat tioritis pikeun mekarkeun élmu, jeung mangpaat praktis pikeun ngarojong kana méréskeun masalah sarta ngungkulan masalah anu aya dina objék panalungtikan (Riduwan, 2009, kc. 11). Mangpaat tina ieu panalungtikan nyaéta saperti di handap.

1.4.1 Mangpaat Tioritis

Sacara tioritis ieu panalungtikan miboga mangpaat pikeun mekarkeun élmu pangaweruh ngeunaan pangajaran léksikologi. Dina léksikologi dipedar ngeunaan kandaga kecap.

1.4.2 Mangpaat Praktis

Aya mangpaat praktis tina ieu panalungtikan nyaeta saperti ieu di handap.

- a. Pikeun guru, bisa méré informasi jeung pangaweruh ngeunaan prosés diajar hususna ngeunaan kandaga kecap ka siswa.
- b. Pikeun siswa, bisa ngaronjatkeun deui pangaweruh kana kandaga kecap basa Sunda, nepi ka bisa leuwih ngawasa jeung ngagunakeun kecap basa Sunda kalawan hadé.
- c. Pikeun sakola, dipiharep bisa jadi sumber pangajaran di sakola.
- d. Pikeun umum, numuwuhkeun karep masarakat kana ngagunakeun basa Sunda dina komunikasi sapopoé.
- e. Pikeun panalungtik bisa jadi sumber référénsi pikeun para mahasiswa jeung akademisi séjénna dina nalungtik kamampuh kandaga kecap basa Sunda.

1.5 Raraga Tulisan

Sacara gurat badag dina nyusun skripsi kabagi jadi lima bab anu bisa diwincik saperti di handap.

Bab I Bubuka, eusina medar ngeunaan kasang tukang panalungtikan, rumusan masalah, tujuan panalungtikan anu diwincik jadi dua nyaéta tujuan umum jeung husus, mangpaat panalungtikan anu diwincik jadi mangpaat tioritis jeung praktis, sarta raraga tulisan.

Bab II Ulikan Tiori Kandaga Kecap, eusina medar ngeunaan tiori-tiori anu aya patalina jeung kandaga kecap. Tiori anu jadi dadasar dina ieu panalungtikan nyaéta ngeunaan kandaga kecap dasar anu ngawengku warna kandaga kecap dasar (1) istilah pancakaki; (2) ngaran babagian awak; (3) kecap bilangan dasar; (4) kecap pagawéan dasar; (5) kecap sipat dasar; jeung (6) kecap barang universal sarta wanda kandaga kecap dasar dumasar ma'na inhéren. Lian ti éta dina ieu bab dipedar ogé panalungtikan saméméhna jeung raraga mikir.

Bab III Méthode Panalungtikan, eusina medar ngeunaan desain panalungtikan, sumber data, prosedur panalungtikan, téhnik panalungtikan, téhnik ngumpulkeun data, instrumén panalungtikan, jeung analisis data.

Bab IV Hasil Panalungtikan jeung Pedaran, eusina medar ngeunaan timuan tina hasil panalungtikan ngeunaan kahanan kecap dasar basa Sunda, warna

kandaga kecap dasar, jeung wanda kandaga kecap dasar dumasar ma'na inhéren anu aya dina carita pondok karangan siswa SMA Pasundan 8.

Bab V Kacindekan, Implikasi jeung Rékoméndasi, eusina medar kacindekan tina hasil analisis panalungtikan, implikasi hasil panalungtikan, jeung rékoméndasi anu ditepikeun ku panulis pikeun nu maca.